



نقشه مفهومی

مرهمی بر اختلال یادگیری

((صلاح اسمعیلی گوجار))

دانشجوی دکتری تکنولوژی آموزشی

اشاره

با توجه به ویژگی‌های افراد دچار ناتوانی یادگیری، همواره شناسایی یا تشخیص چنین دانش‌آموزانی دشوار بوده است. این یادگیرندگان در زمینه ایجاد ارتباط بین مفاهیم و ایجاد چارچوبی کلی از اجزا و انواع مفاهیم مشکل دارند. روش تشخیص اختلال یادگیری معمولاً شامل تفسیر برخی از آزمون‌های استاندارد یا نمرات فهرست واری (چک‌لیست)، و مقایسه آن‌ها با هنجارهایی است که از روش آماری به دست می‌آیند. در این مقاله، روش نقشه مفهومی، به‌عنوان نظامی سازگار با تفاوت‌های فردی برای ارزشیابی از یادگیرندگان دچار اختلال یادگیری بررسی می‌شود. نرم‌افزاری را هم برای تهیه نقشه‌های مفهومی معرفی خواهیم کرد.

کلیدواژه‌ها: یادگیرندگان، اختلال یادگیری، نقشه مفهومی

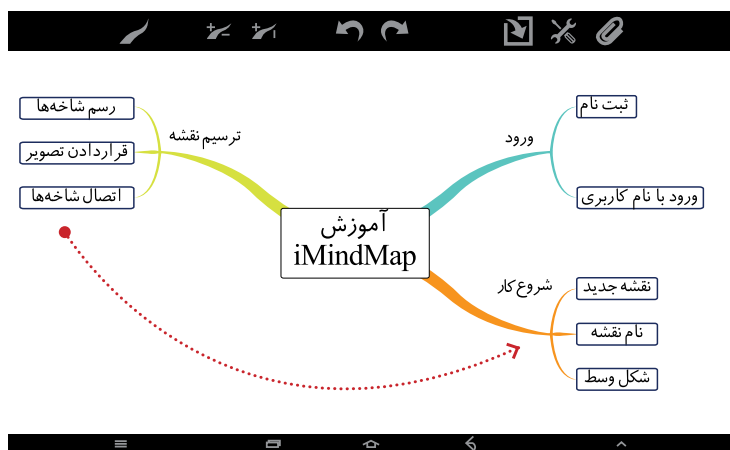
اختلال یادگیری

ناتوانی در یادگیری^۱ یک اصطلاح کلی است که انواع خاصی از مشکلات یادگیری را در برمی‌گیرد. دانش‌آموزان دچار ناتوانی در یادگیری در کسب مهارت‌های اساسی یا درک محتوای علمی مشکل دارند. ناتوانی‌های یادگیری با تفاوت‌های درون‌فردی مشخص می‌شوند؛ معمولاً به‌صورت اختلاف بین توانایی دانش‌آموز و دستاورد وی در زمینه‌هایی مانند خواندن، نوشتن، ریاضیات یا صحبت کردن. تفاوت‌های درون‌فردی تفاوت‌های بین دانش‌آموزان در حوزه‌های تحصیلی هستند. برای مثال، دانش‌آموز دچار ناتوانی در یادگیری ممکن است در محاسبات ریاضی و درک شنیدن کاملاً موفق باشد، اما در خواندن ضعیف باشد. سایر دانش‌آموزان دچار ناتوانی در یادگیری ممکن است بتوانند به خوبی بخوانند و صحبت کنند، اما در ابراز کتبی افکار خود ضعیف عمل کنند. برای کمک به دانش‌آموز دچار این اختلال، ابتدا تشخیص دقیق مشکل و سپس ارائه روش‌های مناسب آموزشی ضروری است. «سیستم آموزش تطبیقی»^۲ می‌تواند با توجه به شرایط یادگیری هر یادگیرنده، مانند محیط یادگیری، هدف از یادگیری و درجه یادگیری قبلی، با فرد سازگار شود و روش‌های یادگیری و مواد یادگیری را برای او فراهم کند (چن، ۲۰۰۹).

برای دانش‌آموزان دچار ناتوانی در یادگیری نیز

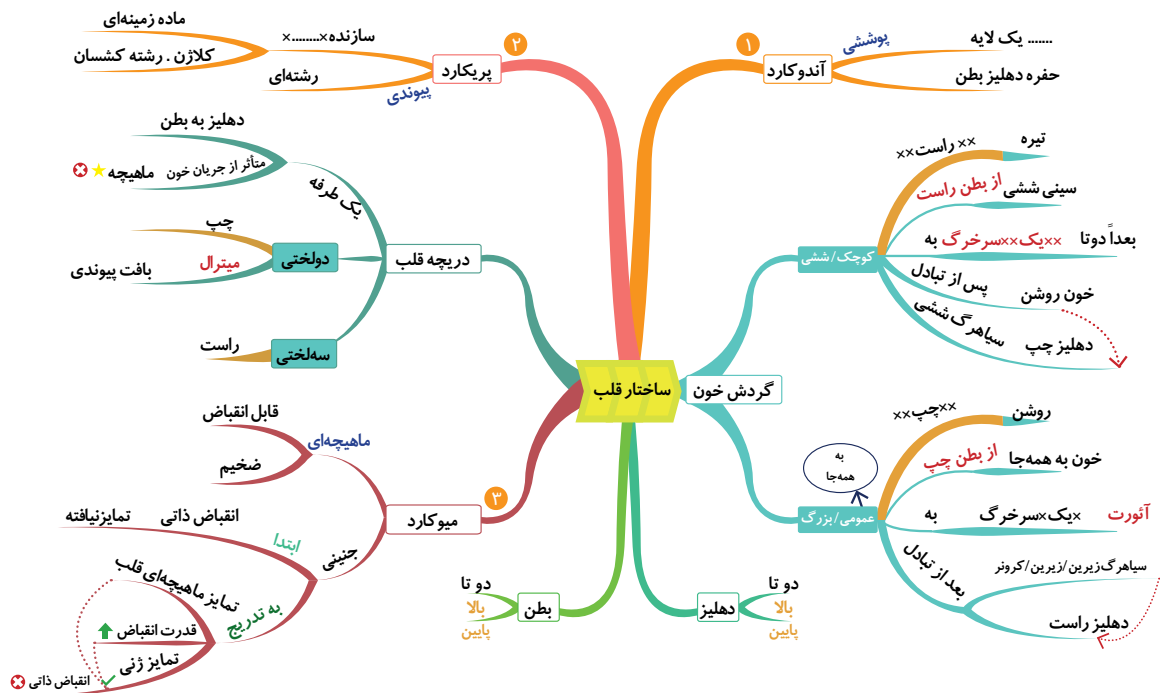
با مداخلات آموزشی و راهبردهای جبرانی می‌توان از تأثیر ناتوانی در یادگیری کاست. معلم در کار با چنین یادگیرنده‌ای باید ماهیت ناتوانی دانش‌آموز را مشخص کند تا بتواند نوع راهکارهای مورد نیاز برای جبران آن را تعیین کند (چن، ۲۰۰۹). یکی از ابزارهای امروزی برای تهیه نقشه مفهومی، نرم‌افزار «آی مایند مپ»^۳ است. در ادامه مقاله این نرم‌افزار را معرفی می‌کنیم. آی مایند مپ نرم‌افزاری برای کشیدن نقشه ذهنی است که برای یادگیرندگان دچار اختلال یادگیری کاربرد فراوانی دارد و امکانات ویژه و زیادی در اختیار آنان قرار می‌دهد. راهنمای مراحل ورود به نرم‌افزار را در شکل مشاهده می‌کنید

سیستم آموزش تطبیقی می‌تواند با تجزیه و تحلیل ویژگی‌های یادگیری، مواد درسی و آزمون، مشکلات یادگیری را تشخیص و مشاوره مناسبی در این زمینه ارائه دهد. در این سیستم، مواد یادگیری با استفاده از نقشه مفهومی ساخته می‌شوند (چوی، ۲۰۰۴). نقشه مفهومی نوعی نمایش گرافیکی است که در آن گره‌ها مفاهیم را و پیوندها روابط بین مفاهیم را نشان می‌دهند. نقشه مفهومی یکی از رویکردهای نوین آموزشی است که در رویکرد سازنده‌گرایی ریشه دارد و می‌تواند برای تحقق چندین هدف به کار رود. برای مثال، می‌توان از آن برای ارزیابی موفقیت دانش‌آموزان دارای درک غلط و تقویت درک و یادگیری مفاهیم کلیدی در مورد آن‌ها استفاده کرد (حاتمی، فتوحی‌آذر و کاردان، ۱۳۹۲).



شکل ۱

این نرم افزار به کاربر امکان می دهد با سرعت و به آسانی نقشه های ذهنی خود را به صورت گرافیکی و با فهم پذیری بالا رسم کند. به این ترتیب، راه حل مشکلات پدیدار و تجزیه و تحلیل طرح ها راحت تر و ساده تر می شود. نمونه ای از نقشه های مفهومی با موضوع ساختار قلب را که با استفاده از نرم افزار آی مایند مپ تهیه شده است، در شکل ۲ مشاهده می کنید.



راهنمای مراحل کار با نرم افزار imindmap شکل ۲

جمع بندی

پی نوشت ها

1. Learning Disabilities
2. Adaptive Education System
3. Conceptual Map
4. iMindMap

منابع

1. حاتمی، جواد، فتحی آذر، اسکندر و کاردان، ژیلدا (۱۳۹۲). تأثیر استفاده از نقشه مفهومی در تدریس بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه در درس فیزیک. تدریس پژوهی، سال اول، شماره دوم.
2. Choi, S. Y. (2004, July). A concept map - based adaptive tutoring system supporting learning diagnosis for students with learning disability. In international Conference on Computers for Handicapped Persons (pp. 194 - 201). Springer, Berlin, Heidelberg.
3. Grundspenkis, J., & Anohina, A. (2009). Evolution of the concept map based adaptive knowledge assessment system: Implementation and evaluation results. Scientific Journal of Riga Technical University. Computer Sciences, 38(38), 13 - 24.

نقشه ها، دیاگرام ها و فلوجارت ها و شکل های گرافیکی از پیش ساخته شده این نرم افزار، تصویرهایی برداری هستند که کمترین افت کیفیت را در بزرگنمایی ها دارند. این نرم افزار به پرورش ایده ها و تقویت تفکر و به ثمر رساندن آن ها یاری می رساند. با استفاده از نشانی یا اسکن کد زیر می توانید نرم افزار را بارگیری کنید.



<https://b2n.ir/525910>